

Urdaibai, hegaztien atsedenlekua

Urdaibaiko biosfera-erreserba nahitaezko geldialdia da bertara hurbiltzen diren bisitarientzat. Hegazti askok, berriz, bertan hartzen dute atseden migrazioan doazenean. Hain justu, hegazti horiez gozatzeko aukera eskaintzen du Urdaibai Bird Centerrek. Zentroa ezagutzeaz gain, ondoko ariketak egin dizakezu:

- Naturguneei buruz hitz egin.
- Bideoa ikusi eta esaldiak lotu.
- Testua irakurri eta galderei erantzun.
- Adjektiboak landu.
- Zure atsedenlekuaz hitz egin ikaskideei.

Urdaibai Bird Center Urdaibai Biosfera Erreserbaren erdigunean kokatuta dago. Argazkia: Urdaibai Bird Center

OHARRA: Ikasgelan ez bazaudete, talde-jarduera hau egiten hasi aurretik, adostu irakaslearekin batera zuen arteko komunikazio-tresna: foroa, posta elektronikoa, WhatsApp, Teams, Hangouts, Google Duo, Skype...

1. Gaian sartu

Naturgunerik ezagutzen duzu? Zer ikus daiteke bertan? Idatzi bizpahiru lerrotan eta partekatu ikaskideekin, ea zein naturgune atera zaizkizuen.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Gogoratzen duzu duela urte batzuk Valderejoko natur-parkean izan ginenean?

Ez dut sekula ahaztuko putreak zeinen gertu ikusi genituen.

2. Bideoa ulertu

Bideoa ikusi eta han esaten dena kontuan izanik, osatu esaldiak zutabe bateko hasiera eta besteko bukaera egokia aukeratuz.

<https://labur.eus/9RR7Z>

Edorta Unamuno Urdaibai Bird Centerreko koordinatzailea da. Argazkia: Urdaibai Bird Center

1. Urdaibai Bird Center museo bizia da,
2. Proiektu bat aurrera eramateko asmoz elkartu ziren lagun batzuk,
3. Hegaztien urteko zikloak betetzen dituzte,
4. Negua pasatzera etortzen diren hegaztien eta udaberrian iristen direnek

5. Edorta Unamuno

6. Teknikariak goizean iritsi
7. Kontaketa emaitza web-atarian jartzen dute,
8. Zentroko teknikariei kerketen datuak

Urdaibai Bird Centerreko koordinatzailea da.

ez dute elkarrekin topo egiten.

hegaztien migrazioa eta hegaztien mundua jendari erakusteko.

erraz ulertzeko moduan erakustea gustatzen zaie.

hegaztientzako nazioarteko aireportu bat.

eta hegaztien kontaketa egiten du.

ez daude hegazti berdinak urtarilean edo maiatzean.

jendeak etxetik bertatik ikus dezan egun horretan zein espezie dauden.

3. Irakurri testua

Irakurri testua eta, binaka, galderei erantzun:

Urdaibai Bird Center, hegaztien nazioarteko aireportua

Urdaibai Bird Center hegaztien ikerketa-zentroa da. Urdaibaiko biosfera-erreserbaren erdigunean kokatuta dago, Bizkaian, Gauegiz-Arteaga herrian. Errepidetik kilometro eta erdi eskasera dago eta paduraren ikuspegi harrigarria eskaintzen du. Behatoki pribilegiatua da.

Unescok 1984an izendatu zuen Urdaibai biosferaren erreserba. Euskal Herri Atlantikoko hezegunerik garrantzitsuenak da, eta euskal itsasbaterreko espazio babesturik baliotsuena ere bai. Bertan ekosistema eta paisaia mota ugari daude: artadi kantauriarrak, landazabal atlantikoa, itsasbazterra eta padura. Hala, 1994an Urdaibaiko hezegunea Hegaztien Babes Berezirako gune izendatu zuten.

Flamingoek ere beren geldialdia egiten dute Urdaibai Bird Centerren. Argazkia: Urdaibai Bird Center

Hegaztien atsedeenleku

Urdaibai Bird Center Elaia Elkartaren bidez sortu zen. Elkarte hori 2001ean hasi zen Urdaibaiko biosferaren erreserban lanean, eta paduretan egin zituen bere lehenengo proiektuak. Interes handiko zenbait hegazti ikusi zituzten inguruan, eta hegazti mota bakoitza modu zehatzean jarraitzeko egitasmoak jarri zituzten abian.

“Duela 20 urte elkartu ginen lagun batzuk hegaztien inguruan ikasteko. Hasi ginen saltsan padura honetan eta hegaztien inguruko proiektu bat aurrera ateratzea pentsatu genuen Urdaibaik dituen altxorak erakusteko. Hegaztiei eratzunak jarri eta hegaztien mundua jendeari erakusteko leku bat sortu genuen”, azaldu du Unamunok.

Paduraren goiko aldean interes bereziko guneak aurkitu zituzten, ornitologikoki oso aberatsak. Hori izan zen Urdaibaiko fenomeno ornitologikorik garrantzitsuenetako baten jarraipen zehatza egiteko abiapuntua: hegaztien migrazioaren jarraipena. Lantaldea sendotuz joan zen, ideia berriak garatu zituzten eta horrela sortu zen Urdaibai Bird Center proiektua, egun Aranzadi Zientzia Elkartek kudeatzen duen zentroa.

Hiru ardatz nagusi ditu zentroak: batetik, habitaten ikerketa eta mantentzea; bestetik, dibulgazioa eta ingurumen heziketa, eta, azkenik, turismoa. Lan handia egiten da hegaztien ikerkuntzan eta dibulgazioan.

Erreserbako hegaztien eta euren habitaten inguruko ezagutzan sakontzeko helburua du zentroak. Urtero, bertatik, 250 hegazti-espezie ikus daitezke.

Urdaibai Bird Center hegaztientzako atsedeenleku bilakatzen da. Migrazio-garaian, hegaztiak beren bidaia hasi eta Urdaibaira iristen dira. Gaua hor pasatzen dute, elikatu egiten dira, eta gero, beren bidea jarraitzen dute.

Bisitariantzat nahitaezko geldialdia

Urdaibaira gerturatuz gero, bisitariantzat nahitaezko geldialdia da hegaztien zentroa. Edozein momentu da interesgarria bertaratzeko. Urtaro guztiek dute beren berezitasuna; neguan hegazti-kopuru handiak ikus daitezke; udan, aldiz, hegazti mota asko.

Hegaztien aireportura iristea erraza da autoz zein garraio publikoan. Txorien txioek eta uraren soinuak ematen dute ongiatorria. Lurrean marrazturik dauden txoriek gidatzen dute bisitaren bidea. Egun horretan dauden hegaztien arabera antolatzen dira eguneko bisitak.

Zentro bizia da, eta hegaztiez eta horien migrazioez gozatzeko aukera paregabea eskaintzen du. Edorta Unamuno, Urdaibai Bird Centerreko koordinatzailearen ustez, zentroa hegaztientzako nazioarteko aireportu gisa ulertu behar da.

Hori horrela, *International Airport for Birds* ezizenez ere ezagutzen da Urdaibai Bird Center, eta migrazio garaian, mundu guztiko hegaztien bidaia luzeetan, beharrezko geldileku bilakatzen da. Aireportu honen pistak, ordea, ez dira hormigoizkoak, hezegunearen gainean eraiki ditu naturak. Padurak dira hegaztien atsedeen-guneak. Atlantikoko ekialdeko migrazio-bidea erabiltzen duten hegaztien pasabideko toki estrategikoa da.

Unamunok hegaztien kontaktua egiten du. Argazkia: Urdaibai Bird Center

Aurreko orritik dator

Telebistako dokumentaletan ikusten dena bertatik bertara ikusteko aukera eskaintzen du Urdaibai Bird Centerrek. Audio-gidez eta pantailez aparte, begiratokia izaten da bisitari gehienen tokirik gustukoena. Urdaibaiko paduraren ikuspegiaz goza daiteke bertatik, eta, aldi berean, han gelditzen diren hegaztiak ikus daitezke teleskopioekin: Wadden itsasotik datozen mokoabalak, lertxun lirainak, hainbat ahate-espezie, iparralde urrunetik etorritako zangaluzeak, zezen-txoriak...

Zentroko teknikarien aholkuek, ikus-entzunezkoek, eta naturak eskaintzen duen ikuskizunak erraz murgiltzen dute bisitaria hegaztien mundu liluragarrian.

Urtaroen arabera erreserban ikus daitezkeen hegaztiak aldatzen doaz. Argazkia: Urdaibai Bird Center

Zergatik esaten zaio Urdaibai Bird Center ikerketa-zentroari hegaztien nazioarteko aireportua?

Zer egiten dute migrazio-garaian hegaztiak Urdaibaiko Erreserban?

Urtaro guztietan hegazti mota berdinak ikusten al dira Urdaibain?

Urdaibai Bird Center ikerketa-zentroari erreferentzia egiteko hainbat modu erabiltzen dira testuan. Azpian zerrendatuta daude, baina bat ez da zuzena.

Azpimarratu okerra dena eta ikaskidearekin konparatu erantzuna.

- Hegaztien nazioarteko aireportua
- Hegaztien pasabideko toki estrategikoa
- Hegazti migratzaileak ikusteko behatokia
- Itsasbazterreko espazio babestua
- Aranzadi Zientzia Elkartearen egoitza nagusia
- Hegaztien atsedenlekua
- Urdaibaiko hezegunea

4. Adjektiboak lantzen

Urdaibaiko hezeguneari erreferentzia egiteko adjektibo ugari agertzen dira testuan, besteak beste, ondorengoak:

- **Garrantzitsua** Euskal Herri Atlantikoan
- Espazio babestu **baliosua**
- Behatoki **pribilegiatua**
- Migraziorako toki **estrategikoa**
- Ornitologikoki oso **aberatsa**

Adjektibo horiek guztiak positiboak dira. Beste hauek ere testuan agertzen dira. Idatzi azken hauen ordean esanahi positiboa duten beste batzuk; gutxienez bi, bakoitzeko.

Ikuspegi **harrigarria**:

Aukera **paregabea**:

Momentu **interesgarria**:

Mundu **liluragarria**:

Talde handian jarrita adjektibo positiboen zerrenda egin. Berririk ikasi duzue?

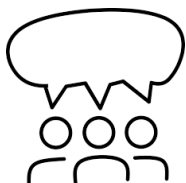
Egunero egiten dute hegaztien jarraipena Urdaibai Bird Centerren. Argazkia: Urdaibai Bird Center

5. Zuretzat atsedeenleku egokia

Hegaztientzat toki estrategikoa da Urdaibai Bird Center atsedena hartzeko, eta bisitariak, berriz, hango ikuspegiak goza dezakete. Zuk ba al duzu zuretzat atsedeenleku egokirik? Zertaz gozaten duzu bertan?

Talde txikitara jarrita, kontatu ikaskideei zein toki den zuretzat atsedeenleku egokia eta zertaz goza dezakezun han.

Izaba inguruko mendiak atsedeenleku perfektua dira niretzat. Udan jende gutxi egoten da eta hango ikuspegiak goza daiteke. Nik oso atsegin dut udan hara joatea.

Nahi izatera, erabili azpiko taula zure jarduna antolatzeko.

Atsedeenleku egokia udan	Atsedeenleku egokia neguan
Non dago?	Non dago?
Nola ezagutu zenuen?	Nola ezagutu zenuen?
Zertaz goza daiteke han? Eguzkiak, jendeak, historia, paisaiak.....	Zertaz goza daiteke han? Eguzkiak, jendeak, historia, paisaiak.....
Zein ekintza egin ohi dituzu han?	Zein ekintza egin ohi dituzu han?
Zergatik da egokia zuretzat?	Zergatik da egokia zuretzat?

Partekatu talde handian zuen erantzunak. Atera al da naturagunerik atsedeenleku horien artean?

Bisitariak Urdaibain dauden hegaztiak behatu ditzakete teleskopioen bidez. Audio-gideak eta pantailak hegaztien eta beren migrazioen xehetasunak azaltzen dituzte. Argazkiak: Urdaibai Bird Center

ERANTZUNAK

2. Bideoa ulertu

1. Urdaibai Bird Center museo bizia da, hegaztientzako nazioarteko aireportu bat.
2. Proiektu bat aurrera eramateko asmoz elkartu ziren lagun batzuk, hegaztien migrazioa eta hegaztien mundua jendari erakusteko.
3. Hegaztiekin urteko zikloak betetzen dituzte, ez daude hegazti berdinak urtarilean edo maiatzean.
4. Negua pasatzera etortzen diren hegaztiekin eta udaberrian iristen direnekin ez dute elkarrekin topo egiten.
5. *Edorta Unamuno Urdaibai Bird Centerreko koordinatzailea da.*
6. Teknikariak goizean iritsi eta hegaztien kontaketa egiten du.
7. Kontaketa emaitza web-atarian jartzen dute, jendeak etxetik bertatik ikus dezan egun horretan zein espezie dauden.
8. Zentroko teknikariak kerketen datuak erraz ulertzeko moduan erakustea gustatzen zaie.

3. Irakurri testua

EREDUA

Zergatik esaten zaio Urdaibai Bird Center ikerketa-zentroari hegaztien nazioarteko aireportua?

Urdaibaiko erreserban mundu guztiko hegaztiak elkartzen direlako, alde batetik; eta, bestetik, hegaztien bidaia luzeetan geldileku estrategikoa delako.

Zer egiten dute migrazio-garaian hegaztiekin Urdaibaiko Erreserban? **Urdaibaira iritsi, gaua bertan pasa, elikatu eta gero beren bidea jarraitzen dute.**

Urtaro guztietan hegazti mota berdinak ikusten al dira Urdaibain? **Ez. Neguan hegazti gehiago ikusten dira udan baino. Hala ere, udan hegazti mota gehiago ikus daitezke neguan baino.**

- Hegaztien nazioarteko aireportua
- Hegaztien pasabideko toki estrategikoa
- Hegazti migratzaileak ikusteko behatokia
- Itsasbazterreko espazio babestua
- **Aranzadi Zientzia Elkartearen egoitza nagusia**
- Hegaztien atsedenlekua
- Urdaibaiko hezegunea

4. Adjektiboak lantzen

EREDUA

Ikuspegi **harrigarria**: (polita, ederra, atsegina...)

Aukera **paregabea**: (ezin hobe, aparta, ederra...)

Momentu **interesgarria**: (polita, ederra, garrantzitsua....)

Mundu **liluragarria**: (txundigarria, erakargarria, interesgarria, ederra....)

TRANSKRIPZIOA

Zer da Urdaibai Bird Center?

Izatez Urdaibai Center guretzako museo bat da. Guk *simil* (konparazio) bat egiten dogu (dugu); museo bizi bet (bat), naturari buruz eta batez be (ere) hegaztiei eta bere migrazioei buruz, Urdaibaien kokatuta dagoena, Urdaibaiko biosfera-erreserban kokatuta dagoen museo bizi bat. Guk sarritan egiten dogun (dugun) *simil* (konparazio) bat edo izango litzateke: hegaztientzako nazioarteko aireportu bet (bat).

Nola sortu zen?

Orain dela 20 urte, esan geinke (genezake), juntatu (elkartu) ginen lagun batzuk hegaztiegaz (hegaztien inguruan ikertzeko) eta horrelako hegaztiak ikastea gure izen genduzenak (nahi izan genituenak) eta bertokoak (bertakoak), 3-4 lagun. Hasi ginen saltsan hemen, atzean ikusten duzuen padura honetan, eta hegaztien atzetik, beti pentsetan (pentsatzen) proiektu bat aurrera ateratie (ateratzea) jendeari erakusteko Urdaibaik eukezan (zituen) altxorrek. Hasi ginen eraztunak jartzen hegaztiei, ikusi genuen zelan (nola), hemen bertan, herrian, fabrika bat egoan (zegoen), fabrika bat itxitxe (itxita) egoena (zegoena), eta gurutzatu jakun (zitzaigun) kable bat eta erostea pentsatu genuen, eta hortxe fabrikari montatu (jarri), guk nahi genun proiektu hori. Hegaztien migrazioa eta hegaztien mundua jendeari erakusteko leku bet (bat). Eta hortxe hasi ginen saltsan. Hasi ginen bai Eusko Jaurlaritzara dirulaguntzak eskatzen, baita Europara, baita Foru Aldundietara eta gitxika-gitxika (gutxika-gutixa), pausoz pauso, orain dela 20 urtetik, 2001. urtetik; zabaldu genuen zentroa bisitariei 2012an, martxoan, oraintxe egingo doguz (ditugu) urtetxo batzuk, eta horixe. Holantxik (Horrela) hasi zen martxan, Aranzadi Zientzia Elkarteko kideak gara, eta hortik martxan; baina izatez da entitate partikular bat.

Zenbat eta zein motako hegaztiak ikus daitezke bertan?

Kontutan hartu behar dugu hegaztien munduan urteko zikloak betezen direla, ezta? Ez dauzkazu hegazti bardinek (berak) urtaril baten (urtarrilean) edo maiatz baten (maiatzean). Hegaztiek euren zikloak daukez (dauzkate) eta badakizuenek (dakizuenek), gainera, migratu egiten dabe (dute) eta orduan hemen ikusten dezuen leku honetan, Urdaibai Bird Center aurreko paduratan, Gautegiz Arteagako padura honetan, urtean zehar esango (esan) geinke (genezake) ikusi geinkezela (genitzakeela) 250 espezie inguru.

Negu pasan dagozen (dauden) hegaztiak dira orain ikusten doguzenak (ditugunak). Badagoz (Badaude) beste hegazti batzuk hemendik hilabetera etorriko direnak migrazioan hegoalde, Afrikatik, eta harek (horiek) etorri orduko jada hemen dagozenak (daudenak) negua pasetan (pasatzen) joango dira udaberria eta uda pasetan (pasatzeri) iparralderantz. Ordun batzuk ezta koinziditu ez dabe (ez dute elkarrekin topo egingo, o sea (hau da), eta orduan segun eta ze garaitan etortzen zaien (zareten) espezie desberdinak.

Nolakoa da egun bat Urdaibai Bird Centerren?

Ba hamen (hemen) Urdaibai Bird Centerren egun normal bat, ba ni adibidez teknikaria naiz, biologoa naiz, hemen Urdaibai Centerren, baina nitatik (nitaz) aparte beste 8 lagun dagoz (daude) hemen beharrean (lanean). Eta nire lana izaten da, lehenengo eta behin etorri eta batera, goizean eguna argitzen dauenean (duenean), ba ez dakit 8:30etan (8:30ean), garai horretan, ni hurbiltzen naiz padurara; eta teleskopioen bitartez eta egiten dotena (dutena) da hegaztien kontaketa bat. Batez be (ere) jakiteko zer den egun horretan daukaguna, guretzako aireportu partikular honetan, ezta? Hegaztien kontuan (Hegaztiei dagokienez) egiten dogu (dugu) kontaketa hori, eta kontaketa hori, gero, gure web orrira igotzen dogu (dugu), edo web atarira igotzen dogu (dugu). Badago hor atal jakiteko jendeak kanpotik, etxeetatik, zer den hemen daukaguna, Urdaibain, edo behintzat, hemen, Gautegiz Arteagako paduratan.

Zein proiektu dituzue martxan?

Proiektuak daukaguz (dauzkagu) pila bat. Azkenian guk lan egiten dogu (dugu) batez be (ere) ikerketa mailan, daukagu atal bat ikerketarena. Ikerketatik aparte hortik lortzen doguzen (ditugun) datueguz (datuekin) eta guri gustatzen jakuna (zaiguna) da modu erraz batean jende normalari, oinezko normalei, erakustea, baina ez artikulu zientifiko bat ateratan (ateratzen) den moduan. Eta bueno, horrek (horiek) dira lantzen gabiltzan proiektuak: ikerketakoak, dibulgazioak edo hezkuntzakoak, eta gero turismokoa esango geinke (genezake).